

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Basiskartlegging av utvalgte verneområder i Nordland, 2021

NIBIO RAPPORT | VOL. 8 | NR. 15 | 2022

Thomas H. Carlsen^a, Sven Emil Hinderaker^a, Annette Bär^a, Pål Thorvaldsen^a, Geir Arnesen^b og Hilde R. Tandstad^b

^aNIBIO, avd. Kulturlandskap og biologisk mangfold

^bSállir Natur

TITTEL/TITLE

Basiskartlegging av utvalgte verneområder i Nordland, 2021

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Carlsen, T. H., Hinderaker, S. E., Bär, A., Thorvaldsen, P., Arnesen, G. & Tandstad, H. R.

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKTNR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
01.02.2022	8/15/2022	Åpen	52430	22/00141
ISBN:	ISSN:	ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:	
978-82-17-03006-5	2464-1162	24	0	

OPPDRAUGSGIVER/EMPLOYER:

Miljødirektoratet

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Line-Kristin Larsen

STIKKORD/KEYWORDS:

Natur i Norge, NiN, naturtyper, verneområder, Kjellerhaugvatnet, Holandsosen, Skjelstad, Fiskvågfloget, Eikeland

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

Kulturlandskap og biologisk mangfold

SAMMENDRAG/SUMMARY:

NIBIO har i samarbeid med Sállir Natur AS kartlagt fem verneområder i Nordland i 2021 etter kartleggingsmetodikken Natur i Norge (NiN). Rapporten oppsummerer forhold som kommer dårlig frem i kartobjekter og egenskapsdata som har blitt registret og rapportert via NiNapp. Rapporten inneholder generelle faglige vurderinger, eventuelle observerte forvatningsrelevante problemstillinger, praktiske utfordringer i felt, eventuell usikkerhet knyttet til kartleggingsenheter og viser noen utvalgte bilder for verneområdene.

LAND/COUNTRY:

Norge

FYLKE/COUNTY:

Nordland

KOMMUNE/MUNICIPALITY:

Vega, Bodø, Saltdal, Andøya

STED/LOKALITET:

Kjellerhaugvatnet, Holandsosen, Skjelstad, Fiskvågfloget, Eikeland

GODKJENT /APPROVED

Anders Nielsen

AVDELINGSLEDER

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

Thomas Holm Carlsen

PROSJEKTLEDER

NIBIONORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forord

NIBIO har i samarbeid med Sállir Natur AS kartlagt fem verneområder i Nordland i 2021. To verneområder, Kjellerhaugvatnet naturreservat og Holandsosen naturreservat ligger i Vega kommune nord på hovedøya Vega, Skjelstad naturreservat ligger i Bodø kommune noen km nord for Bodø, det stupbratte Fiskvågfloget ligger i Saltdal kommune like ved Rognan, og Eikeland naturreservat ligger på Hinnøya i Andøy kommune. Kartlegginga ble foretatt etter gjeldende instruks for heldekkende NiN-kartlegging i målestokk 1:5000. For registrering av naturtyper har appen NiNapp installert på iPad blitt benyttet. Sammen med naturtypene har det blitt tatt bilde knyttet til polygonen og sendt inn sammen med kartleggingenheter og utvalgte LKM'er. I tillegg til registrerte naturtyper har fremmedarter og/eller rødlistede arter blitt registrert i appen Arter og sendt inn til Artsobservasjoner, rapporteringssystemet for arter. Denne rapporten supplerer innsende NiN-data og artsfunn ved å utdype evt. forvaltningsmessige utfordringer for de ulike verneområdene, som ikke blir fanget opp gjennom kartlegginga i NiNapp.

Vi takker Miljødirektoratet ved Line-Kristin Larsen, samt Statsforvalteren i Nordland for samarbeidet i dette oppdraget.

Tjøtta, 01.02.22

Thomas Holm Carlsen
Prosjektleder

Innhold

1	Innledning.....	5
2	Metoder.....	6
3	Resultater	7
3.1	Kjellerhaugvatnet	7
	Generelle faglige vurderinger	7
	Observerte forvaltningsrelevante problemstillinger	8
	Praktiske utfordringer i felt.....	8
	Usikkerhet og alternative valg	8
	Bilder.....	9
3.2	Holandsosen	11
	Generelle faglige vurderinger	11
	Observerte forvaltningsrelevante problemstillinger	12
	Praktiske utfordringer i felt.....	12
	Usikkerhet og alternative valg	12
	Bilder.....	13
3.3	Skjelstad.....	15
	Generelle faglige vurderinger	15
	Observerte forvaltningsrelevante problemstillinger	15
	Praktiske utfordringer i felt.....	16
	Usikkerhet og alternative valg	16
	Bilder.....	16
3.4	Fiskvågflåget	18
	Generelle faglige vurderinger	18
	Observerte forvaltningsrelevante problemstillinger	19
	Praktiske utfordringer i felt.....	19
	Usikkerhet og alternative valg	19
	Bilde.....	20
3.5	Eikeland	22
	Generelle faglige vurderinger	22
	Observerte forvaltningsrelevante problemstillinger	22
	Praktiske utfordringer i felt.....	23
	Usikkerhet og alternative valg	23
	Bilder.....	23

1 Innledning

Verneområder er områder der myndighetene har bestemt at naturen skal vernes mot inngrep eller forstyrrelser. Vernekategoriene er nasjonalpark, landskapsvernområde, naturreservat, biotopvernområde og marint verneområde.

Totalt er det nå 3 170 verneområder i Norge fordelt på 40 nasjonalparker, 2 357 naturreservat, 196 landskapsvernområder, 15 marine verneområder og 462 annet vern (eks. biotopvern). De fleste ligger på fastlandet, noen på Svalbard, ett på Jan Mayen og noen få gjelder marint vern. De siste årene er det også opprettet flere store nasjonalparker som omfatter skjærgårdsområder med mye sjøareal, som for eksempel Ytre Hvaler, Færder, Jomfruland og Raet. Arealmessig dekker de landbaserte verneområdene på fastlands-Norge 56 799 km². Dette tilsvarer 17,5 % av det totale landarealet på fastlands-Norge. Tilsvarende tatt i 2000 var i underkant av 25 000 km² (www.ssb.no).

Verneområdene sikrer sårbare og truede naturtyper og biologisk mangfold, hegner om steds- og regiontypiske naturområder og bevarer områder med internasjonale og nasjonale verneverdier. I tillegg er de mange verneområdene der ferdsel er tillatt, viktige rekreasjonsområder for mennesker og bidrar på den måten til trivsel, økt livskvalitet og bedre helse (www.snl.no).

Regjeringen og Stortinget legger rammene for vern av natur i Norge. Ansvar for gjennomføring av vernarbeidet ligger hos Miljødirektoratet, statsforvalterne og Sysselmannen på Svalbard. Disse instansene arbeider med utgangspunkt i naturmangfoldloven og Svalbardmiljøloven.

For å kunne sikre naturverdiene og kunne forvalte verneområdene på en god og bærekraftig måte trengs oppdatert kunnskap om naturgrunnlaget i verneområdene. Gjennom kartlegging av naturtyper etter gjeldende revisjon og instruks for Natur i Norge (NiN 2.1), samt artskartlegging av rødlistede og fremmede arter, får man nå oppdatert kunnskap om verneområdene våre. Dette gir forvaltninga et godt grunnlag for å kunne vurdere eventuelle tiltak for å sikre verdiene i verneområdene for fremtida.

NIBIO har i samarbeid med Sállir Natur AS kartlagt fem verneområder i Nordland i 2021. To verneområder, Kjellerhaugvatnet naturreservat og Holandsosen naturreservat ligger i Vega kommune nord å hovedøya Vega, Skjelstad naturreservat ligger i Bodø kommune noen km nord for Bodø, det stupbratte Fiskvågfloget ligger i Saltdal kommune like ved Rognan og Eikeland naturreservat ligger på Hinnøya i Andøy kommune.

2 Metoder

Kartlegging av natur i norske verneområder (NiN-basiskartlegging) blir utført som heldekkende kartlegging i målestokk 1:5000 etter gjeldende oppdragsbeskrivelse fra Miljødirektoratet og aktuelle kartleggingsveiledere fra Artsdatabanken (www.artsdatabanken.no/NiN). NiN-kartleggingen av naturtyper utføres via kartleggingsapplikasjonen NiNapp (NiNapp-web og NiNapp-felt) og artskartlegging av rødlistede arter (Henriksen og Hilmo 2015, Artsdatabanken 2021) og av fremmedarter (Artsdatabanken 2018) utføres med kartleggingsapplikasjonen Artsapp. Registreringene i felt blir utført med iPad sikret med vanntett og støtsikkert deksel (ulike produsenter).

Når det gjelder registrering av rødlistede arter ble en ny revisjon av norsk rødliste for arter lansert i slutten av prosjektperioden, etter endt feltarbeid (Artsdatabanken 2021). Kartlegginga av arter under feltsesongen ble utført ved bruk av forrige revisjonen av norsk rødliste for arter (Hilmo og Henriksen 2015), noe som betyr at enkelte arter som nå har kommet inn på rødlista i 2021 ikke har blitt kartlagt, eller kun har blitt kartlagt som forekommende eller ikke. Eksempler på arter som finnes i verneområdene vi har kartlagt i 2021 er reinrose (fra LC til NT), blåstarr (fra LC til NT) og rødsildre (fra LC til NT). Eksempel på art som i siste revisjon har blitt tatt ut av rødlista er bakkesøte (NT til LC). I rapporten har rødlisteartene blitt benevnt med oppdatert rødlistestatus fra 2021 (Artsdatabanken 2021).

I tilknytning til naturtypekartleggingen skal det i NiNapp på iPad tas et bilde fra hver kartleggingsenhet som er utfigurert. Bildet skal dokumentere en forvaltningsutfordring i en kartleggingsenhet, og/eller illustrerer det som er typisk for enheten.

I forkant av feltarbeid ble forvaltningsmyndigheten (statsforvalter) kontaktet. Her ble særskilte forhold avklart som informasjon, sårbarhetsvurderinger, tilgjengelighet m.m. NIBIO har tilgang på egen båt, noe som gjorde arbeidet i Kjellerhaugvatnet og Holandsosen enklere.

3 Resultater

3.1 Kjellerhaugvatnet

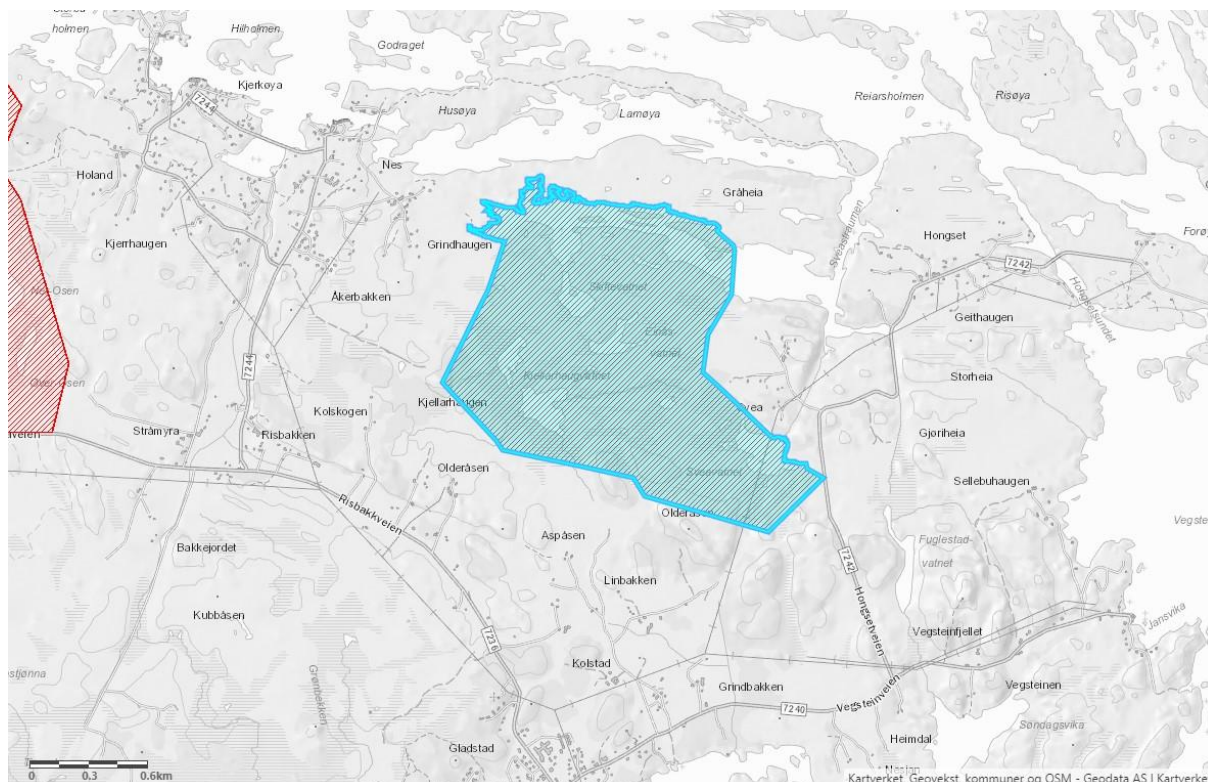
Kommune: Vega

Nettoareal: 1 988 daa

Verneområde ID: VV0000069

Verneform: Naturreservat

Kartlegger(e): Thomas Holm Carlsen (NIBIO) og Annette Bär (NIBIO)

Figur 1: Oversiktskart over Kjellerhaugvatnet naturreservat (i blått). Kartutsnitt hentet fra Naturbase (www.miljodirektoratet.no).

Generelle faglige vurderinger

Kjellerhaugvatnet er vernet som et våtmarkreservat og ligger i et åpent natur- og kulturlandskap nord-øst på øya Vega, og omfatter en rekke vatn og tjern, omgitt av sump- og myrområder spredt mellom lave knauser og lyngheier. I nord omfatter reservatet et avskjerma tidevanns- og gruntvannsområde med tilliggende småøyer og holmer. Berggrunnen i sentrale og vestlige deler av reservatet består av kalkglimmerskifer og kalkspatholdig marmor. Denne basiske berggrunns sammensetninga har gitt grunnlag for et høyt botanisk mangfold med mange sårbare, basekrevende urter, starr- og grasarter. I de mest kalkrike områdene veksler naturen mellom rikmyrer (V1-C-7,8), kalkrike helofyttsumper (L4-C-3) og kalkrike boreale heier (T31-C-7,8,10,11). En tynn åre med glimmergneis og glimmerskifer går i retning øst-vest gjennom Skiftevatnet og over Einåsen. Dette området, samt resterende landområder nordover har betydelig mindre kalkrik vegetasjon og det veksler mellom kalkfattig og intermedier åpent grunnlendt mark (T2-C-1,3) og boreal hei (T31-C-1,2,4,5). Området rundt Steinåsheia i sør har en bergart som består av finkornet kvartsrik gneis av mulig vulkansk opprinnelse. Vegetasjonen er

mye skinnere og fattigere her enn ellers i området, noe som gjenspeiler en hardere og surere berggrunn. Naturtypene som ble registrert her er fattige nedbørsmyrer (V3-C-1), kalkfattige boreale heier (T31-C-1,2) og kalkfattig grunnlendt lyngmark (T2-C-1). Vannene i reservatet (Kjellerhaugvatnet, Skiftevatnet, Einåsvatnet og Sveavatnet) er grunne og ligger hovedsakelig på nærings- og kalkrike marine avsetninger. Dette gir en frodig og til dels omfattende og artsrik vannvegetasjon. Særlig vegetasjonsrike er Kjellerhaugvatnet i sørvest og Sveavatnet i sørøst, som bl.a. har rike forekomster av kransalger og er tidligere registrert som kransalgesjøer og kalksjøer.

Observerte forvaltningsrelevante problemstillinger

Kjellerhaugvatnet har en oppdatert skjøtelsesplan (Carlsen & Bär 2018) og restaurerings- og skjøtselstiltak har blitt utført de siste 10 årene. Størsteparten av reservatet ble inngjerdet i 2012 og det har beitet sau av rasene norsk kvitsau (NKS) og gammelnorsk sau (GNS) årlig. Sauen beiter godt ned i de grasrike partiene av reservatet, men i liten grad i de skrinne, lyngdominerte partiene. Det aller meste av de fremmede bartrærne som sitkagran, buskfuru og vrifuru har nå blitt hugget ned og tømmeret er i stor grad fjernet fra reservatet. Det gjenstår en del oppryddingsarbeid av kvist som ligger tykt i de tidligere plantefeltene. Frøspredt sitkagran ble registrert i området rundt Kjellerhaugvatnet og nordover mot sjøen. Dette er ei stor utfordring som Vega verneområdestyre jobber med å håndtere. Oppslag av bjørkekratt og gjengroing er også en utfordring som krever manuell tynning og rydding i tillegg til sauebeiting. De fleste observerte forvaltningsrelevante problemstillinger for Kjellerhaugvatnet er kjent og belyst i skjøtelsesplanen fra 2018 (Carlsen & Bär 2018b).

Praktiske utfordringer i felt

Kjellerhaugvatnet er kupert og ulendt, men relativt flatt. I våte perioder kan det være utfordrende å ferdes i nærheten av Kjellerhaugvatnet da mye av vegetasjonen er helofyttsump. Under feltarbeidet var det krevende å komme seg over bekken mellom Kjellerhaugvatnet og Sveavatnet, men det ble funnet en mulighet for å komme seg over der bekken er smal, ca. 100 meter øst for Kjellerhaugvatnet. Det er sannsynlig å finne flere egnede overganger lengre øst, men dette ble ikke sjekket. Det finnes mange gode innfallsmuligheter til reservatet i fra alle kanter.

Usikkerhet og alternative valg

Det er glidende overganger mellom rikmyr (V1) og helofyttsump (L4) både ved Kjellerhaugvatnet, Skiftevatnet og ved Sveavatnet. Lyngdominerte partier veksler mellom å være grunnlendt mark (T2) og boreal hei (T31). Det antas å ikke ha vært brent i reservatet i motsetning til naboreservatet i vest, Holandsosen. Ergo er lyngheiene som har potensiale for å gro igjen evt. er under gjengroing kartlagt som boreal hei (T31) og ikke som kystlynghei (T34).

Bilder

Bilde 1: Lyngheiene er i deler av Kjellerhaugvatnet under gjengroing med einer og bjørk. Foto: Thomas Holm Carlsen, NIBIO.

Bilde 2: I områdene der sitkagran og buskfuru/vrifuru nylig har blitt hugget og fjernet trives veitistel godt. Veitistel er en problemart i beitemarker. Foto: Thomas Holm Carlsen, NIBIO

Bilde 3: Gjenåpninga av Kjellerhaugvatnet naturreservat fører til bedre levevilkår for en rekke våtmarksfuglarter. Åsen på motsatt siden av Kjellerhaugvatnet var tidligere dekket med sitkagran, men er nå under restaurering. Foto: Thomas Holm Carlsen, NIBIO

3.2 Holandsosen

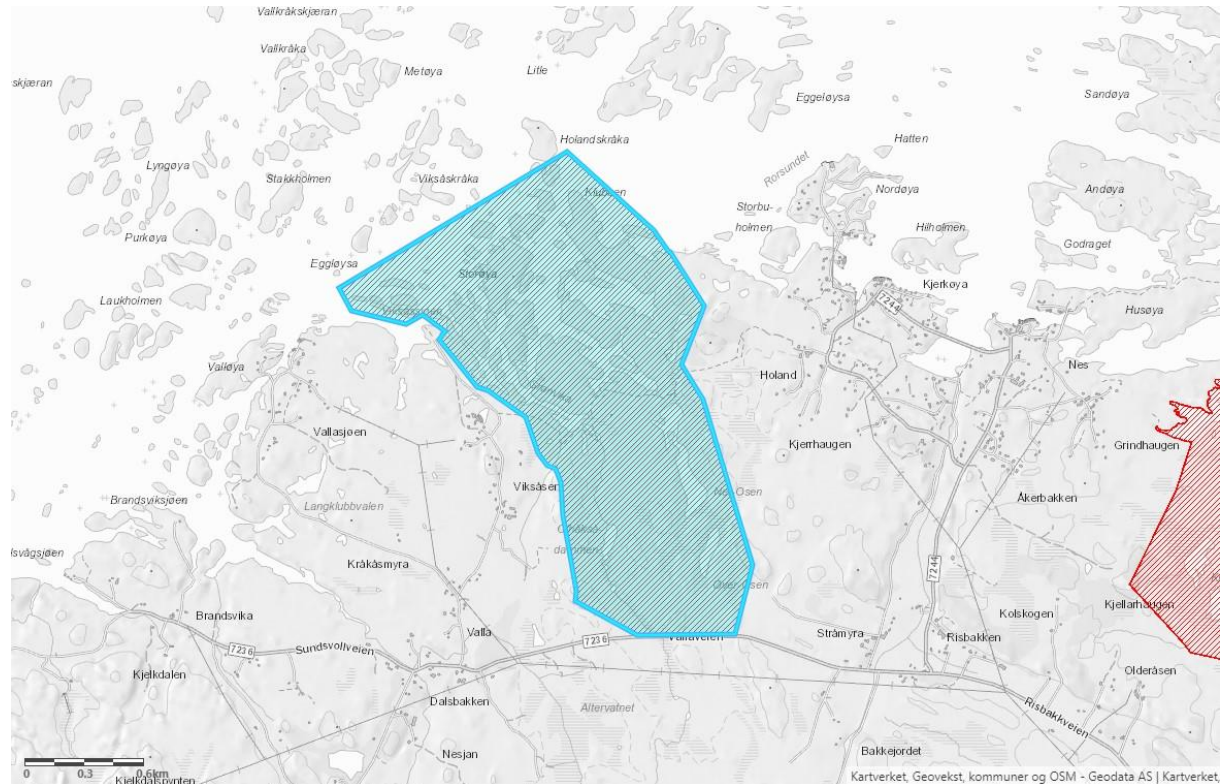
Kommune: Vega

Nettoareal: 1 025 daa

Verneområde ID: VV00000188

Verneform: Naturreservat

Kartlegger(e): Pål Thorvaldsen (NIBIO)

Figur 2: Oversiktskart over Holandsosen naturreservat (i blått). Kartutsnitt hentet fra Naturbase (www.miljodirektoratet.no).

Generelle faglige vurderinger

Naturreservatet i Holandsosen ligger mellom Viksåsen og Holand på Vega og er i de ytre delene et marint gruntvannsområde med flere små øyer, holmer og skjær. Lengre inn finner en partier med strandeng og brakkvannsdammer, og små vassdrag og våtmarker imellom brede drag av kystlynghei. Lokaliteten er et av de viktigste voksestedene for vegamaure (VU, sårbar). De indre deler av reservatet beites av sau (Norsk Kvit Sau og Gammelnorsk sau). De ytre øyene beites ikke.

Lynghieiene i reservatet er dominert av kalkrik og artsrik kystlynghei (T34-C-6 og T34-C-5) og med stedvis stor forekomst av vegamaure (VU, sårbar). I T34-C-6 kommer arter som reinrose (NT, nært trua), rødsildre (NT, nært trua), loppestarr og fjellfrøstjerne inn, førstnevnte stedvis ganske tett. Det forekommer også partier med intermediær kystlynghei (T34-C-4). Gjengroing øker innover i reservatet og det er fjellbjørk som er viktigste gjengroingsart. Våtmarkene veksler mellom rikmyr (V1-C-4) og intermediær åpen myrflate (V1-C-3). Kalkrik (V9-C-3) og intermediær seminaturlig myr (V9-C-2) forekomst først og fremst i områdene rundt Øver og Ner Osen, der de delvis går over i våteng (V10-C-2 og V10-C-3) og etter hvert seminaturlig eng (T32). Utover mot åpen vannflate forekommer innslag av kalkrik/ litt kalkrik helofyttsump (L4-C-3 og L4-C-2). Vannstanden i området var høy og

helofyttsump ble derfor utilgjengelig. Seminaturalig strandeng (T33-C-1 i veksling med T33-C-2) av en viss størrelse forekommer først og fremst innerst i Grønnevika. Hele lokaliteten er godt beita. Seminaturalig eng (T32-C-5 og T32-C-6) forekommer i større areal i nord og rundt den tidligere husmannsplassen sørvest for Klubben, og ellers flekkvis på overgangen mellom våteng og kystlynghei og mellom strandeng og kystlynghei.

Observerte forvaltningsrelevante problemstillinger

Fremmedarter: Sitkagran er i ferd med å reetablere seg i de delene av reservatet der den tidligere var plantet. Det samme gjelder bergfuru. Dette gjelder først og fremst langs den østre reservatgrensen på strekningen mellom Ørntuva og Roarstjønna og nordover til og med Nautøyåsen. Det forekommer frøspredt sitkagran stedvis også i andre deler av reservatet. Alle ungplantene bør fjernes før sekundær spredning tar til. Videre er det plantet både bergfuru og sitkagran langs utsida av reservatgrensene som regelmessig sprer frø inn i reservatet. Beitestrykket i reservatet synes tilfredsstillende i reservatet som helhet, og det er positivt at en har kommet i gang med lyngbrenning og rydding av skog igjen. Gjengroing i kystlynghei øker innover i reservatet. De fleste observerte forvaltningsrelevante problemstillinger for Holandsosen er kjent fra før og belyst i skjøtselsplanen fra 2018 (Carlsen & Bär 2018a).

Praktiske utfordringer i felt

Området har sammensatt geologi og er stedvis krevende å kartlegge. De ytterste øyene i sørvest nås bare med båt. Kråkungen og holmene utover kan nås på fjære sjø, men en har knapt med tid før fjæreamrådene imellom flør over igjen. Ellers er det utfordrende med mye dyp gjørme og delvis kvikkleire i fjæresonen i hele de sentrale delene fjæresonen i reservatet. Dette er ikke mulig å krysse til fots.

Usikkerhet og alternative valg

Det er glidende overganger mellom rikmyr og helofyttsump og stedvis også mellom rikmyr og våteng i våtmarkene og det er vanskelig å sette en presis avgrensning.

Bilder

Bilde 4. Utsnitt av sterk kalkrik kystlynghei (T34-C-6) med flekkvis forekomst av fjellbjørk. Flekkvis forekomst av fjellbjørk som her er ikke problematisk for naturtypen kystlynghei, men der tresjiktet blir for tett bør bjørk tynnes ut. Foto: Pål Thorvaldsen, NIBIO.

Bilde 5. Vegamaure (VU, sårbar) har tallrik forekomst i den rike kystlyngheia over hele reservatet. Foto: Pål Thorvaldsen, NIBIO.

Bilde 6. Spirende sitkagran i tidligere plantefelt. Foto: Pål Thorvaldsen, NIBIO.

3.3 Skjelstad

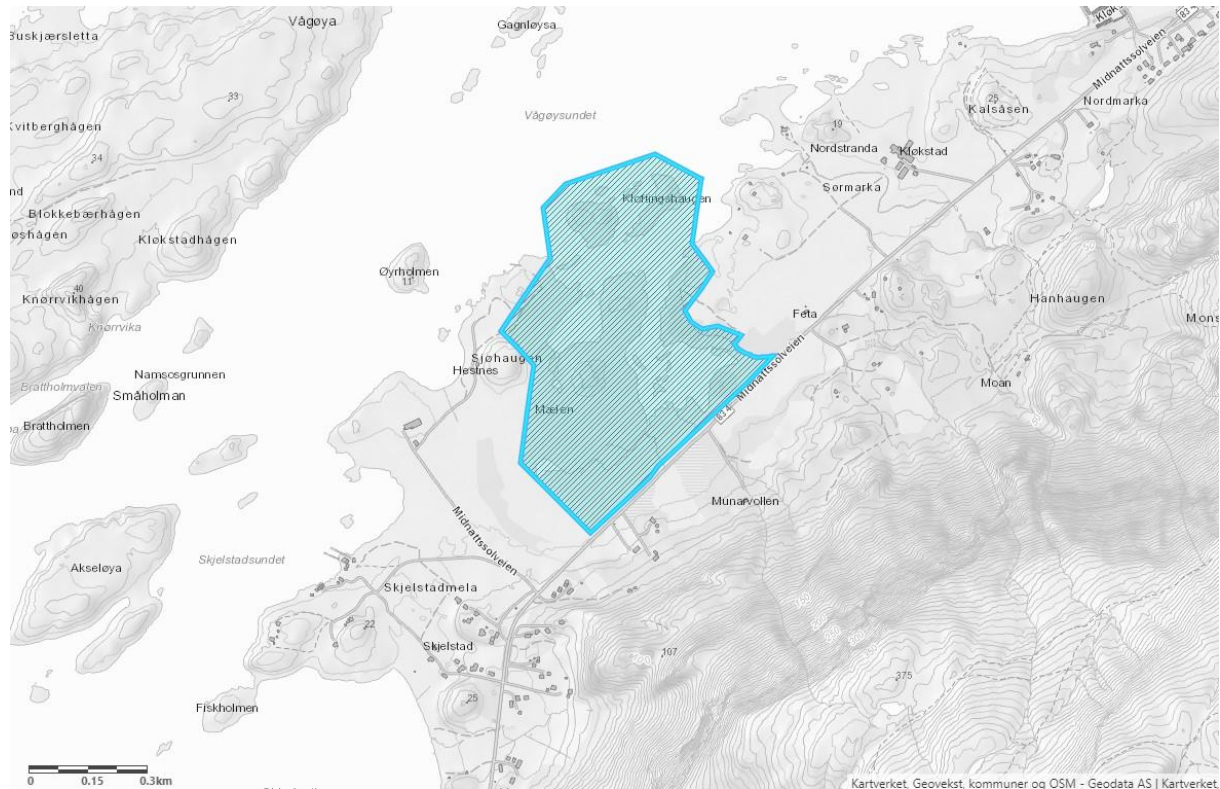
Kommune: Bodø

Nettoareal: 170 daa

Verneområde ID: VV00000302

Verneform: Naturreservat

Kartlegger(e): Sven Emil Hinderaker (NIBIO)

Figur 3: Oversiktskart over Skjelstad naturreservat (i blått). Kartutsnitt hentet fra Naturbase (www.miljodirektoratet.no).

Generelle faglige vurderinger

Skjelstad naturreservat består av store områder med nedre og øvre strandenger (T12-C-1 og T12-C-2). I tillegg er store områder vurdert til saltpåvirkede myrkanter (V1-C-9) og kalkrike semi-naturlige våtenger (V10-C-2). I de eksponerte områdene er det en del forstrand (T21-C-1), som går over i grå og hvite dyner (T21-C-2) og så brune dyner (T21-C-3) eller dynetrau (T21-C-4). Deler av det som tidligere ble vurdert til sandynekompleks ble skilt ut til boreal hei der trærne har vokst kraftig opp, eller til grunnlendt mark (T2-C-5). Ytterst, eksponert mot sjøen, er det kalkrike bergknauser i bølgesprutsonen (T6-C-2). Av rødlistearter kan man finne nebbstarr (NT, nært trua), kjevlestarr (NT, nært trua) og taglstarr (NT, nært trua). I tillegg er det relativt store forekomster av reinrose (NT, nært trua) i de åpne områdene av sanddyner, boreal hei og grunnlendt mark. Det er også tidligere registrert fjellkurle (NT, nært trua) i reservatet (se Aune & Carlsen 2010).

Observerte forvaltningsrelevante problemstillinger

Det går en sti fra østenden av området opp nord i reservatet, og så over stranden på lavvann over til nordvestsiden. Her er det noe slitasje, spesielt i øst og denne slitasjen bør overvåkes. Ved økt bruk kan tiltak som reduserer slitasje være viktig for å forhindre forringelse av habitatene og naturverdiene. Det er også laget til en bålplass langs stien på østsiden, langs med strandlinjen. Det er fordelaktig at slik

aktivitet holdes til slike tilrettelagte steder og ikke på flere vilkårlige steder, slik det kunne være antydning til ute på en av «øyene» som delvis blir skilt av ved høyvann.

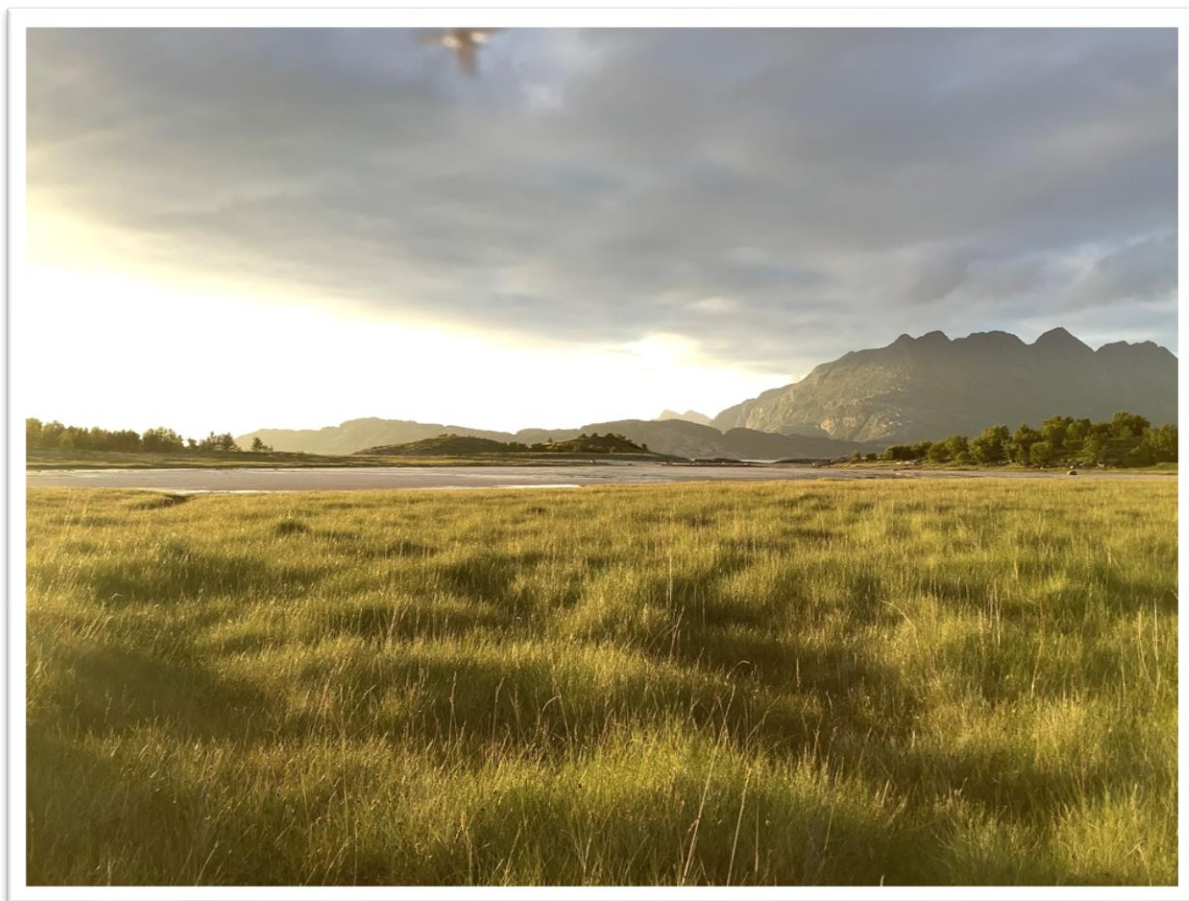
Praktiske utfordringer i felt

Ingen spesielle.

Usikkerhet og alternative valg

Det er noe usikkerhet i grensene mellom grunnlent mark, boreal hei og sanndynemark, da dynepreget er noe utydelig. Med mye kalkrik skjellsand som kan legge seg over med ulik dybde kan overgangene være diffuse, og skape noe usikkerhet. Ellers går saltpåvirkningen fra høyvann og springflo langt inn i reservatet, og en nøyaktig grense for når dette preget forsvant var også noe diffust. Tidligere bruk er også noe usikkert. Våtmarksarealene, som gjerne finnes langs kantene på reservatet, later til å gro igjen, og har en artssammensetning som minner mer om semi-naturlig våteng enn myrkant.

Bilder

Bilde 7: Strandengene strekker seg langt innover i landskapet, spesielt i sørenden. Foto: Sven Emil Hinderaker, NIBIO.

Bilde 8: Øvre og nedre strandeng strekker seg også langt rundt den lange buktete kystlinjen i reservatet. Foto: Sven Emil Hinderaker, NIBIO.

Bilde 9: Haugene med sandpåvirkning går over i delvis stabiliserte sanddyner, og videre over i strandeng. Foto: Sven Emil Hinderaker, NIBIO.

3.4 Fiskvågflåget

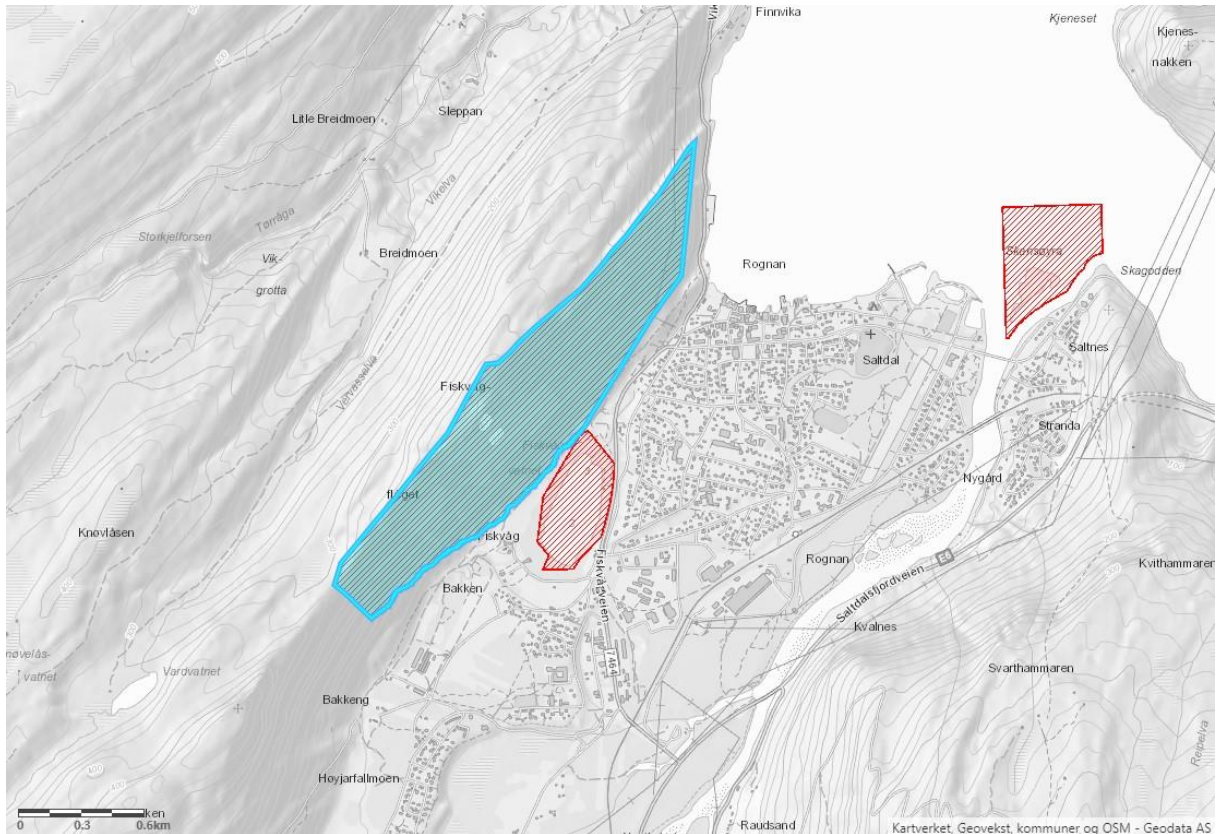
Kommune: Saltdal

Nettoareal: 1 025 daa

Verneområde ID: VV00000188

Verneform: Naturreservat

Kartlegger(e): Hilde Riksheim Tandstad (Sállir Natur) og Geir Arnesen (Sállir Natur)

Figur 4: Oversiktskart over Skjelstad naturreservat (i blått). Kartutsnitt hentet fra Naturbase (www.miljodirektoratet.no).

Generelle faglige vurderinger

Fiskvågflåget naturreservat er lokalisert på vestsida av Rognan, og består av et stort, sørøstvendt kalkstup omgitt av bratte, skogkledde lisider. Berggrunnen består av kalkspatmarmor som gir svært kalkrike forhold og stort artsmangfold. De bratte kalkbergene strekker seg fra midten av reservatet i retning sørvest, og dekker ca. 150 daa. Skogen som omgir kalkbergen er dominert av kalklågurtskog (T4-C-4) og har stort innslag av kalkkrevende arter som krattfiol, trollbær, breiflangre, tysbast, kranskonvall, teiebær, kvitmaure, enghumbleblom, hundekveke, markjordbær og trollurt, i tillegg til rødlisteartene marisko (VU, sårbar) og lodden vaniljerot (NT, sårbar). Flere varmekjære arter er registrert i området, og Fiskvågflåget er ikke langt unna den registrerte nordgrensa for tysbast. Av andre skogsutforminger er bærlyng-kalklågurtskog (T4-C-8), høgstaudeskog (T4-C-18) og tørkeutsatt høgstaudeskog (T4-C-19) de viktigste. I den nordlige, øvre delen av reservatet kommer det inn ei stripe med granitt i berggrunnen som gir utslag i betydelig fattigere forhold og mindre eksklusivt artsutvalg.

Gammel furuskog dominerer i deler av reservatet, mens resten av skogen har lauvtre dominans med ei blanding av bjørk, rogn, selje, hegg, or og osp. Enkelte skogparti har et tydelig raspreg, særlig områdene som ligger rett under kalkstupet. Mesteparten av skogen kan regnes som naturskog, da det

jevnt over er svært bratt og området har vanskelig tilkomst for skogsdrift. Det er innslag av en del liggende og stående død ved, og det ble registrert knappenålslav og kjuker på flere læger og gadder.

Verneområdet omfatter også platået som ligg over det bratte floget. Dette området er dominert av semi-naturleg eng i veksling med hei, og blir i dag beita av sau. Deler av området består av åpen og intakt eng, mens andre parti er i en gjenvekstfase. Den sjeldne beitemarkssoppen grønn rødspore (NT, nært trua) ble registrert i ett av de åpne, intakte engområder som trolig har vært slått tidligere. Soppen vokste sammen med andre karakteristiske kulturmarksarter som bakkesøte (tidligere NT, nært trua), marinøkkel, gjeldkarve, harerug, tiriltunge, flekkmure og rødkløver.

Observerte forvaltningsrelevante problemstillinger

I enkelte skogparti dominerer einstape i feltsjiktet. Dette er en høgvokst bregneart som danner store tepper og skygger for andre arter, og den vil også bidra til et tett strølag som kan fortrenge andre arter. Dette kan være uheldig for lavvokste skogsarter som krever mer lysinnstråling. I nedre deler av verneområdet ble fremmedarten høstberberis (SE, svært høy risiko) registrert. Det finnes óg noen planta grantre og en del frøspredt gran innenfor reservatet. Det bør følgest med på utviklinga og potensiell ekspansjon av både problemarter og fremmedarter.

To turstier fører til topplatået av Fiskvågflåget. Stiene ser ut til å være mye brukt, men gir totalt sett lite slitasje. Det går også ei kraftlinje gjennom den nordøstlige delen av reservatet.

Praktiske utfordringer i felt

Den største utfordringa under feltarbeidet i Fiskvågflåget var det bratte terrenget. Gjennomsnittshellinga er mellom 30-40 grader, med enkelte parti over 50 grader. Av sikkerhetsmessige hensyn vurderte kartleggerne at det var uforsvarlig å oppsøke de bratteste delene, og gjorde derfor ei avstandsvurdering av naturtypene i disse områda. Dette gjeld særlig i den sørvestlige delen av reservatet.

Usikkerhet og alternative valg

Tørkeutsatt høgstaudeskog (T4-C-19) kan være vanskelig å skille fra vanlig høgstaudeskog (T4-C-18), men på grunn av den søraustvende eksponeringa som fører til høg uttørkingsfare har vi valgt å kartlegge store deler av høgstaudeskogen som tørkeutsatt høgstaudeskog. Det kan óg være utfordrende å skille kalklågurtskog (T4-C-4) fra bærlyng-kalklågurtskog (T4-C-8).

På topplatået forekommer noen søkk som potensielt kan være isinnfrysningsmark, men disse konkave områda har så sterkt beitepreg at vi har valgt å inkludere de i semi-naturlig eng.

Bilde

Bilde 10. Fiskvågflåget sett fra nedre deler av reservatet i retning vest. Det store kalkstupet er omgitt av kalklågurtskog med vekslende furu- og lauvtre dominans. Foto: Hilde Riksheim Tandstad, Sállir Natur.

Bilde 11. I den midtre- og nordlige delen av i reservatet finnes frodige høgstaudeutforminger med lungeneversamfunn på grove, gamle lauvtre. Foto: Hilde Riksheim Tandstad, Sállir Natur.

Bilde 12. Topplatået over floget er dominert av semi-naturlege område, der enkelte parti har et intakt preg med lavvokste feltsjikt og innslag av flere karakteristiske kulturmarksarter. Figuren viser området der den rødlista beitemarkssoppen grønn rødspore (NT, nært trua) ble funnet. Foto: Hilde Riksheim Tandstad, Sállir Natur.

3.5 Eikeland

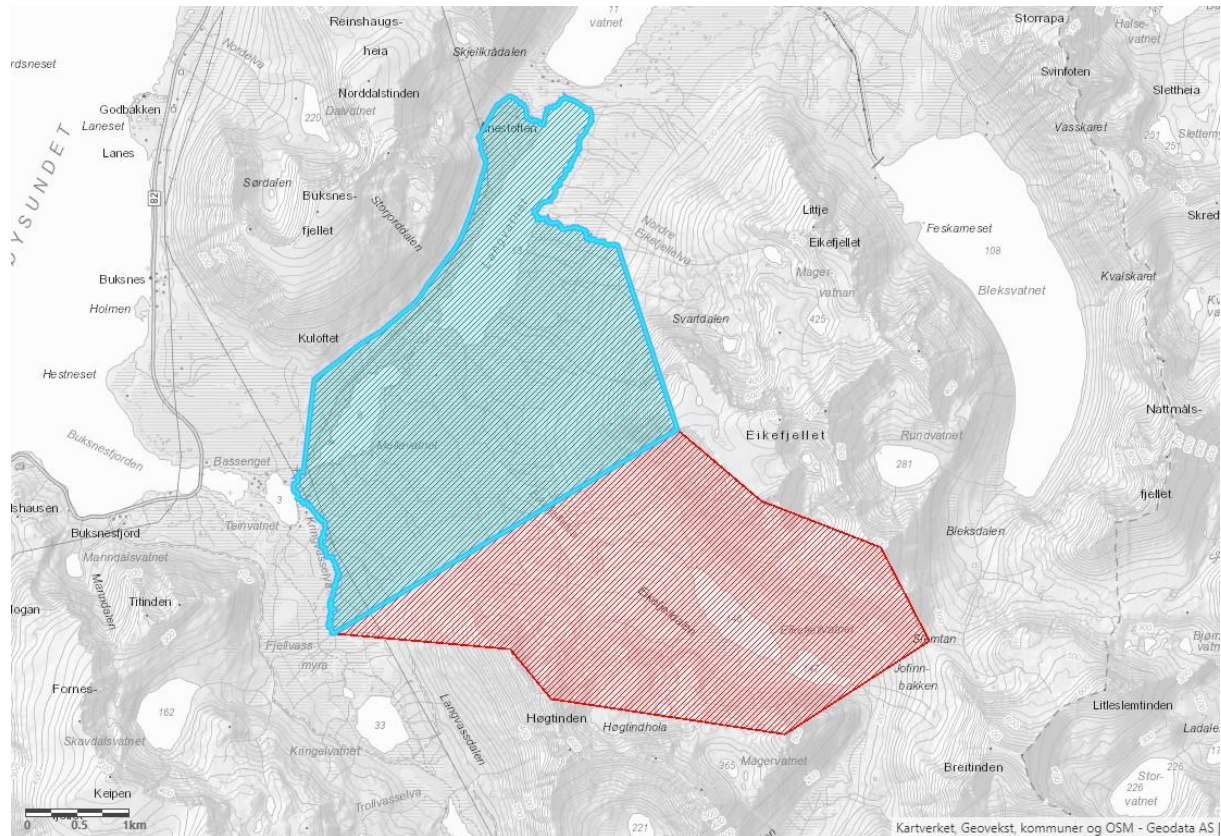
Kommune: Andøy

Nettoareal: 9100 daa

Verneområde ID: VV00000250

Verneform: Naturreservat

Kartlegger(e): Thomas Holm Carlsen (NIBIO) og Sven Emil Hinderaker (NIBIO)

Figur 5: Oversiktskart over Eikeland naturreservat (i blått). Kartutsnitt hentet fra Naturbase (www.miljodirektoratet.no).

Generelle faglige vurderinger

Verneområdene ligger mellom Buksnesfjorden og Lovik på Hinnøya i Vesterålen. Hoveddalen er bred og åpen, men smaler til mot nord. Dalsidene går opp til 500-700 meter høye fjelltopper. I dalbunnen ligger det flere vann forbundet med ei elv som renner ut i Buksnesfjorden.

Det utvalgte området for NiN-kartlegging i 2021 omfatter kun de lavereliggende partiene av reservatet på hver side av Langvatnet og Mellavatnet. I den sørøstlige delen av naturreservatet dominerer fattige jordvannsmyrer (V1-C-1) og nedbørsmyrer (V3-C-1) landskapet. I forhøyninger finnes kreklingdominerte partier kartlagt som åpen kalkfattig grunnlendt lyngmark (T2-C-1). Noen vegetasjonsløse vann finnes spredt i området. I innoset og utoset til Mellavatnet finnes flaskestarrdominerte kalkfattige helofyttsummer (L4-C-1).

Observerte forvaltningsrelevante problemstillinger

Myrarealene i Eikeland naturreservat er intakte uten slitasje, minimalt med spor etter ferdsel, ingen søppel og ingen drenering eller faktorer som påvirker hydrologien negativt. Det kan vurderes å sette opp flere klopper og/eller skifte klopper i enkelte partier av stien som går på sørøstsida av Mellavatnet.

Dette for å forebygge slitasje i de fuktigste partiene. Det ble funnet sitkagran (SE, svært høy risiko) ved en hytte sørvest langs Mellavatnet, samt et lite felt langs grensen til naturreservatet som kommer krypende fra et plantefelt nordøst for Kuloftet, vest i naturreservatet.

Praktiske utfordringer i felt

Ingen praktiske utfordringer i felt. Enkelt tilgjengelig kartleggingsområde og kun noen få utfordrende blautmyrer å ferdes i.

Usikkerhet og alternative valg

Det er knyttet en viss usikkerhet til valg av kartleggingsenheter i flere av myrpartiene. Det er utfordrende å tolke forekomst av svelstarr i myra. Sør i Norge er svelstarr en jordvannsindikator (Rune Halvorsen, pers medd.) På myrer i nord forekommer svelstarr også i nedbørsmyrer, noen som også er tilfellet i dette reservatet. Nedbørsmyrene her kan tolkes som svake jordvannsmyrer da de mangler tydelige torvmarksformer, noe som i stor grad skyldes myrenes relativt unge alder. Stedvis er jordvannspreget tydelig med en større andel med svelstarr, men også forekomst av rome (absolutt jordvannsindikator). Det er områdene som har svært spredt og sparsom forekomst av svelstarr som det er knyttet en viss usikkerhet rundt. I slike tilfeller har man registrert myrere som sammensatte polygoner av kalkfattige jordvannsmyrer (V1-C-1) og nedbørsmyrer (V3-C-1).

Bilder

Bilde 13: Eikeland naturreservat består for det meste av intakte nedbørsmyrer (V3-C-1) og kalkfattige jordvannsmyrflater (V1-C-1). Foto: Thomas Holm Carlsen, NIBIO.

Bilde 14: Stien som går på sørøstsida av Mellavatnet er noe slitasjepreget i partier. Det anbefales å supplere med flere klopper over myrerpartiene i forbindelse med stien for å unngå ytterligere slitasje. Foto: Thomas Holm Carlsen, NIBIO.

Litteraturreferanse

Artsdatabanken 2018. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>

Artsdatabanken 2021. Norsk rødliste for arter 2021.
<https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>

Aune, S. & Carlsen, T. H. 2010. Skjøtselsplan for Skjelstad naturreservat, Bodø kommune. Bioforsk rapport 5 (143).

Carlsen, T. H. & Bär, A. 2018a. Skjøtselsplan for kystlynghei. Holandsosen naturreservat, Vega kommune. NIBIO rapport 4 (5).

Carlsen, T. H. & Bär, A. 2018b. Skjøtselsplan for Kjellerhaugvatnet naturreservat. Vega kommune, Nordland. NIBIO rapport 4 (9).

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge

Internettadresser:

Statens sentralbyrå: www.ssb.no

Store norske leksikon: www.snl.no

Naturbase: www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/

Artsdatabankens NiN-kartleggingsveiledere: www.artsdatabanken.no/NiN

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter og et avdelingskontor i Oslo.